

# Henki &

# elämä

## Kotikissana vieras kissa

Jyväskylän  
seurakunnan  
lehti

2.2.2018 ■ numero 2

Elämän-  
kokemuksia  
ystävältä

► sivu 3

Kaupunginkirkon  
messussa soi  
rap, pop ja jazz

► sivu 5

Jääkaapissa  
vain  
valo

► sivut 8–9





## Kehno kämppis sulattaa sydämen

Järkeä siinä oli suunnilleen yhtä paljon kuin kuorruttaa sinapilla Pöllöwaarin seitsemän ruokalajin illallisen jokainen annos, vaan kukapa sitä järkivalinnaksi väittikään. Vielä keskikesällä kotini siisteys ja rahanmenoni riippuivat vain itsestäni ja olin vapaa menemään mieleni mukaan. Sitten kaksi kiloa hattaturkkista koiraa lukemattomine ideoineen muutti huolella rakennetun arkeni. Maksoinpa siitä vielä itseni kipeäksi. Vaihtokauppa tehtiin autuaasti hymyillen.

Tuolloin kotiutunut pentu on monella mittarilla kaikkien aikojen kehnoin kämppikseni: Ei ole siivonnut kertaakaan, mutta osallistuu puuhaan roikkumalla mopissa ja silppuamalla paperin kuin paperin suoraan lattialle. Ei maksa laskuja, vaan lisää niitä roimasti. Vähät välittää oman tilan tarpeistani tai unirytmistäni. Koiran myötä olen ymmärtänyt, että on parempi olla vähän ideoita ja paljon harkintaa kuin toisin päin.

Arvatkaa kummin meillä eletään? Miltä kimalaisensyönteirytykset ja pistorasioitten nuoleminen kuulostaa? Sen sentään ymmärrän, että se levittää rullallisen vessapaperia lattialle, johonkin pienen pennun vahinko kuitenkin tulee. Koirani pidätyskyky oli muuten alussa ihan omaa luokkaansa: Huipputulos oli kaksi tuntia pihalla ilman tulosta, kun taas sisälle palatessa tuli sanomalehden viereen lammikko yhdeksässä sekunnissa.

On koiran omistamisessa toinenkin puoli. Kotilojen pienestä jästipäästä on sukeutunut koirakoulussa melkoinen hikari. Ehkä taidot jonain päivänä siirtyvät arkikäyttöönkin. Olen tutustunut pitkäikäisiin naapureihini, joiden kanssa en ollut vaihtanut aiemmin sanaakaan. Kotikulmiltä löytyi hehtaarikaupalla uusia metsätilkkuja. Kaupan päälle vielä hymyt, joita vastaantulijat murrosikäisiä myöten pennunpallerolle väläyttelivät!

Puolen vuoden kokemuksella suosittelen lemmikin hankintaa kaikille, joilla on varastossa ylimääräistä aikaa, rahaa, villasukkia, tärkeitä papereita, siivousintoa, hellyyttä, kärsivällisyyttä ja huumorintajua sekä tervettä harkintaa – mutta ei liikaa järkeä.



Anu Mäki-Latvala  
Pipsan emäntä

Tänään rukoilen

## Arjen pieniä hetkiä

Aina ei muista olla kiitollinen arjen pienistä, hyvistä asioista: hyvin nukutusta yöstä, mukavista rupatteluhetkistä työpaikalla, pakkasaamuista syksyn vesisateiden jälkeen... Kunpa oppisimme iloitsemaan enemmän ihan tavallisista asioista.

nainen, 28

TATU KUUKKANEN teksti  
PETTERI KIVIMÄKI kuva

Keski-Suomen eläinsuojeluyhdistyksen puheenjohtaja **Saana Tammisto** on tehnyt eläinsuojelutyötä yhdeksän vuotta. Sinä aikana hän on nähnyt yhtä sun toista eläimiin kohdistunutta pahaa.

– Ikävä kyllä, eläinsuojeluongelmia riittää, eivätkä ne ole vähentyneet. Ihmisten lisääntyvä pahoinvointi näkyy siinä, että myös eläinten pahoinvointi on lisääntynyt, Tammisto kertoo.

Huonokuntoisia eläimiä saatetaan kaupitella eteenpäin, tai löytöeläinkoteihin tuodaan omia lemmikkejä ikään kuin löydettyinä, kun niitä ei jakseta hoitaa. On myös tapauksia, joissa kissa on jätetty muuton jälkeen tyhjiin asuntoon virumaan ilman ruokaa, kun siitä on haluttu päästä helposti eroon.

– Ei kunnioiteta elämää, se on kaikkein kuvottavinta. Jos eläintä ei pystytä hoitamaan, joskus eettisin ja paras vaihtoehto on lopettaa se. Eläimen ei saa antaa kärsiä, Tammisto sanoo.

Hän huomauttaa, että eläinsuojelulaki velvoittaa eläimen omistajaa tarkistamaan eläimensä kunnan vuorokaudessa.

**Eläinsuojeluvantaa tekevät** eläinlääkärit, terveystarkastajat ja poliisi. Jyväskylässä eläinsuojeluilmoitukset tehdään ensisijaisesti valvontaeläinlääkärille. Uhkaavissa tilanteissa, kun eläimen kärsimys on aivan ilmeistä ja näkee jonkun käyttävän väkivaltaa eläintä kohtaan, on otettava yhteys suoraan poliisiin.

Yhteistyö viranomaisten ja vapaaehtoisten eläinsuojelijoiden välillä sujuu Tammiston mukaan hyvin.

– Joskus sosiaalihuolto saattaa olla yhteydessä meihin, mikäli henkilö ymmärtää vapaaehtoisesti luopua eläimestään, hän sanoo.

Saana Tammistolta kysellään toisinaan, miksi eläinsuojeluyhdistys on niin selkeästi ”kissayhdistys”. Hänen mukaansa kissat ovat paljon esillä siksi, että niiden eläinsuojelullinen tila on kotieläimistä kaikkein heikoin. Kissoja saa ilmaiseksi, niitä ei arvosteta, ne

# Eläimet kärsivät siellä missä ihmisetkin

Jyväskylässä tehdään eläinsuojelutarkastuksia enemmän kuin pitkään aikaan. Keski-Suomen eläinsuojeluyhdistys etsii löytökissoille uusia koteja. Myös väliaikaisia sijaiskoteja tarvitaan.

jätetään monesti leikkaamatta ja annetaan niiden kulkea ja lisääntyä vapaasti.

Yhdistyksen nettisivuilla etsitään tällä hetkellä kotia viidelle kissalle, kolmelle kallelle ja kolmelle koiralle.

” Ei kunnioiteta elämää, se on kaikkein kuvottavinta.

**Jyväskylässä tehtiin** vielä muutama vuosi sitten noin satakunta eläinsuojelutarkastusta vuodessa. Kahtena viime vuotena määrä on pompannut 150 tarkastukseen vuodessa. Tarkastuksia tehdään ihmisten ilmoitusten perusteella. Soittajalla on huoli eläimestä ja epäily eläimen kaltoinkohtelusta herää.

– Tyypilliset tapaukset ovat erilaiset ihmisen elämäntilanteiden puutteesta johtuvat

eläimen kaltoinkohtelut. Yli 90 prosenttia tapauksista koskee nimenomaan ihmisten lemmikkejä, Jyväskylän kaupungin eläinsuojelun valvontaeläinlääkäri **Mikko Kananen** kertoo.

Kanasen mukaan tarkastukset ovat lisääntyneet, koska ilmoituksia on tullut aiempaa enemmän. Hän epäilee, että viime vuosien tasoon on saattanut vaikuttaa näkyvämpi uutisointi uudesta eläinsuojelulainasta. Eläinsuojelulaki on herättänyt voimakasta keskustelua ja sitä on myös kritisoitu paljon.

Vaikka tarkastukset ovat lisääntyneet tuntuvasti, niistä koituvien jatkotoimenpiteiden määrä vain hiukan. Tarkastuksista karkeasti ottaen joka kolmannessa havaitaan puutteita ja joudutaan antamaan eläinsuojelumääräyksiä. Kiireellisiä toimenpiteitä tapahtuu vähemmän, noin joka viidennessä tarkastuksessa. Kiireellinen toimenpide tarkoittaa nykyisessä eläinsuojelulainassa joko hoidon hankkimista, eläimen myymistä tai lopettamista.

– Uudessa eläinsuojelulainassa tullaan puhumaan eläimen haltuun ottamisesta.

## Tiuhti ja Viuhti löytyivät navetan villipopulaatiosta

Laukaalainen **Leena Koskinen**, 26, on pitänyt kissojen sijaiskoteja kahden vuoden ajan. Kimmokkeen sijaiskodin pitämiseen Koskinen sai eläinsuojelua vapaaehtoisena tehtäviä työkaverilta, joka vinkkasi, että sijaiskoteista on pulaa. Siitä kaikki lähti.

Koskisella ei ole omia lemmikkejä, mutta hän on silti eläinrakas. Koskisen mielestä kissojen sijaiskodin pitäminen on hyväntekeväisyyttä, tavalla joka sopii hänelle.

– Lapsuudenkodissani oli kissoja, mutta aikuisiällä en ole hankkinut omaa eläintilanteeni takia. Näin voin nauttia kissoista, mutta en joudu sitoutumaan niihin loppuelämäksi.

Edelliset hoitokissat lähtivät viikko sitten uuteen, pysyvään kotiin. Kaksi kissaa, jotka Koskinen nimisi Tiuhdiksi ja Viuhdiksi, olivat ”kesytettävänä adoptiokuntoon” kuu-kauden ajan. Villikissan pennut löytyivät kahden ja puolen kuukauden ikäisinä lau-

kaalaisesta navetasta.

– Maatilan väki oli löytänyt kissat ja ruokkinut niitä. He ottivat yhteyttä eläinsuojeluyhdistykseen, jonka kautta pennut päätyivät minulle, Koskinen kertoo.

Keski-Suomen eläinsuojeluyhdistys maksoi kissanpentujen leikkaukset, madotukset, sirutukset ja eläinlääkärin tarkastuksen, jossa tarkastettiin kissojen terveydentila.

Aluksi toinen kissoista oli todella arka, eikä antanut Koskisen mukaan tulla lähelle. Luottamus kasvoi kuitenkin leikin ja ruoan kautta. Pikkuhiljaa pennut tottuivat ihmiseen ja reipastuivat.

Sijaiskodin pitäminen kysyy Koskisen mukaan sitoutumista. Eläinlääkärikäynnit ja kysyttäminen vievät aikaa.

– Löytöeläimet eivät ole lähtöisin maailman parhaista oloista. Ei pidä odottaa helpoja tapauksia, sillä kissat ovat usein joko villejä tai vanhoja.

Keski-Suomen eläinsuojeluyhdistyksen puheenjohtaja **Saana Tammiston** kaksivuotias Lemmy-kissa tuli eläinsuojeluyhdistykselle pentunä kunnaneläinlääkärin yhteistyöpyynnöstä.

dyissä tarkastuksissa myös eläinten terveydenhuollon laiminlyöminen on tyyppillinen löydös.

**Kanasen mukaan** tällä hetkellä eletään lemmikkieläinbuuria – eläimiä ollaan valmiita hankkimaan mistä tahansa myyntipalstalta pelkän päänäpiston perusteella. Tämä on tehnyt lemmikkieläinkaupan kutsuvaksi epärehellisille ihmisille, joille eläinten hyvinvointi ei merkitse mitään.

– Lemmikkieläimet ovat muuttuneet entistä enemmän kauppatavaraksi, sekä lyhytjenteisen hankinnan ja omistuksen kohteeksi.

Toinen isompi eläinlääkärin huomaama trendi on se, asiaskunta on nuorentunut. Siirtymää on tapahtunut alkoholisoituneista tai muutoin syrjäytyneistä ikäihmisistä syrjäytyneisiin nuoriin.

– Nuorten ihmisten kohtaaminen näissä merkeissä tuntuu erityisen surkealta. Ihmisen huono vointi vaikuttaa eläimen vointiin ja toisaalta huonosti voiva eläin lisää ihmisen pahoinvointia.

# Kuun lopussa on ruoka vähissä

Ruisleipä ja kahden euron kassillinen ruokaa auttavat toimeentulon kanssa taistelevia. Kauppojen lahjoittamat eväät hyödynnetään Ruokapankissa.

PÄIVI ESKELINEN  
teksti ja kuva

Hyvissä ajojen ennen aamukymmentä Leiväntalon edustalla seisoskelee ihmisryhmiä, miehet omiinsa, naiset omiinsa. Tuttuja tervehditään ja kuulumiset vaihdetaan.

Tyypillinen asiakas on yli 40-vuotias yksinasuva mies, mutta pariskuntiakin on paikalla. Lapsiperheitä varten on oma jakopäivänsä.

Ovi aukeaa hiukan ennen kymmentä, ja odottelijat pääsevät sisälle ottamaan vuoronumeronsa. Pelkän ilmaisen leivän hakijat eivät vuoronumeroa tarvitse.

Omaa vuoroa odotellaan kahvila Agapen pöydissä jutustellen. Kahvikupillisen ja lahjoituspullan saa 50 sentillä, ja moni hakee aamukahvinsa tiskiltä.

**Ilmaiset ruisleipäpalapussit** ovat Ville Teriön mieleen. Terveellinen ja kuitupitoinen ruoka maksaa hänen havaintojensa mukaan kaupassa paljon enemmän kuin vaalea höttöleipä.

– Se on ihan väärin, että terveellinen ruoka maksaa tuplaten sen mitä vähäravinteinen, hän toteaa.

Asia tuli konkreettiseksi, kun hän pudotti painoaan 14 kiloa.

– Ruokavalioli kallis, kun kaiken epäterveellisen karsi pois. Nyt kun en enää laihduta, pienenevät ruokamotkin, hän kuvaa nurinkurista tilannetta.

Terveellisesti hän edelleen yrittää syödä. Tummaa riisiä, kasviksia ja salaattitarpeita

tulee ostettua. Teriö haluaa lautaselleen väriä, siksi narskuva salaatti on osa ateriaa.

Juhla-ateria on tiedossa, kun ystävä tulee kylään hirvipaistin kanssa. Teriö on luvannut laittaa lisäkkeet, perunat ja salaatin. Hy-my nousee kasvoille, kun hän ajattelee tuloissa olevaa yhteistä hetkeä.

**Työelämästä pois** jäänyt, vapaaksi kirjoittajaksi ja runoilijaksi ryhtynyt Ville Teriö myöntää, että kuun lopussa alkavat rahat olla vähissä. Ystävä oli käynyt hakemassa ruokakassin ja neuvoi Leiväntalon Villelle.

– Olin kuullut tästä paikasta jo ehkä viisi vuotta sitten, mutta en yhtään tiennyt mis-sä tämä on, vaikka keskustassa asunkin, hän tunnustaa.

Mukavalta on tuntunut, kun Teriö on osunut paikalle yhteislauluhetkeen.

– Laulaminen tekee sielulle hyvää.

Hänen talouttaan leipäpussit ja ruokakassi helpottavat, mutta vähävaraisten eläkeläisten kannalta hän pitää toimintaa erityisen tärkeänä. Pienet eläkkeet eivät riitä, jos esimerkiksi lääkemenot nousevat.

**Ruokapankista saa** ruokasetelillä kerran viikossa mukaansa kassillisen ruokaa. Setelin tarvitaan myönteinen toimeentulotukipäätös ja henkilötodistus. Ruokasetelitä myöntävät myös Jyväskylän seurakunnan diakoniatyöntekijät alueittain. Kassillisen hinta on kaksi euroa.

– Voisi hyvinkin maksaa vaikka neljä euroa, onhan sisältö reippaasti yli kymppin ar-

voinen, Teriö arvioi, mutta tietää senkin, että monelle neljä euroa olisi jo liikaa.

Teriö innostuu ajatuksesta, että kaupunkiin saataisiin yhteisruokapaikkoja, joissa pääsisi edullisesti syömään ja tapaamaan "kohtalotovereita". Yhteislauluakin voisi olla.

**» Pienet eläkkeet eivät riitä, jos esimerkiksi lääkemenot nousevat.**

**Kassin sisältö** vaihtelee sen mukaan, mitä lahjoitusruokaa alueen kauppiat ovat toimittaneet. Pääsääntöisesti tarjolla on parasta ennen -päiväyksiä lähenteleviä tuotteita. Kasseihin pakataan usein jugurttia, leikkeleitä, einelaitikoita ja makkaroituja. Perheen koosta riippuen kasseja voi ostaa useammankin.

Hedelmät, vihannekset ja kasvikset eivät lain mukaan kuulu avustuskasseihin, koska niissä ei ole käyttöpäivämääriä. Omalla vastuulla saa napata mukaansa esimerkiksi juureksia, tummia banaaneja tai kolhiintuneita tomaatteja.

Tuoretavara hyödynnetään Leiväntalolla päivän lounaaksi. Torstaisin lounas on ilmainen, perjantaisin siitä peritään kuusi euroa.

Jyväskylän seurakunta myöntää avustusta Katulähetys ry:n pyörittämän Ruokapankin toimintaan. Työtä tekevät vakituiset työntekijät sekä lukuisat vapaaehtoiset.



Ruokapankin ilmaiset leipäpussit ja kahden euron ruokakassi helpottavat Ville Teriön taloutta.

## Yhteisvastuukeräys torjuu nälkää ja köyhyyttä

Kevään Yhteisvastuu-kampanja haastaa suomalaisia pohtimaan nälkää. Yhteisvastuun vuoden 2018 teemana on riittävän ravinnon turvaaminen köyhyydessä eläville ihmisille maailman katastrofialueilla sekä Suomessa.

Keräysvaroista 60 prosenttia ohjataan Kirkon Ulkomaanavun katastrofirahastoon. Loput 40 prosenttia keräysvaroista käytetään taloudellisesti vaikeassa tilanteessa elävien ihmisten auttamiseen Suomessa kirkon diakoniarahaston ja seurakuntien kautta.

Paikallisesti kerätyistä varoista 20 pro-

senttia jää Jyväskylän seurakunnan diakoniatyön käyttöön.

Tavoitteena olevalla noin 8 000 eurolla on tarkoitus järjestää yhteisruokailuita Keltinmäen kirkon lisäksi ainakin Huhtasuolla ja kattaa muun muassa elintarvikkeiden kuljetuskustannuksia.

Yhteisvastuukerääjät ovat liikkeellä isomalla joukolla JYP:n pelissä perjantaina 2.3, Sepän kauppakeskuksessa 3.3, ja Kävelykadulla 7.3. Alueurakunnat järjestävät myös yhteisvastuutapahtumia kevään aikana.

Keräys avataan 4. helmikuuta.

### Tiesitkö?

#### Yhteisvastuukeräys

- Yhteisvastuukeräykseen osallistuminen on nyt entistä helpompaa. Se ei enää vaadi käteistä rahaa.
- Lipankeräykseen voi tehdä lahjoituksen nyt myös kortilla, jos käteistä ei ole mukana.
- Lahjoituksen voi tehdä joko lähimaksuna tai normaalin korttimaksuna.
- Korttimaksamiseen tarvittava laite on kiinnitetty keräyslippaaseen.
- Keräykseen voi tehdä lahjoituksen Jyväskylän seurakunnan nettisivuilla olevan lahjoituspainikkeen kautta.
- Lahjoituspainikkeen kautta tehtävä lahjoitus kasvattaa suoraan oman seurakunnan keräystulosta.

### Näkökulma

## Köyhyys hiipii elämään

Köyhyys ei ole enää aikoihin ollut pelkätään pienen marginaaliryhmän ongelma. Näyttää siltä, että köyhyys on hiipinyt myös niin sanottuun keskiluokkaan. Palkkatyössä käyvät etsivät edullista ruokaa 30 prosentin alennuksella, jättävät hedelmät ja juustot ostamatta ja valitsevat pesuaineistakin sen halvimman vaihtoehdon.

Asumiskustannusten nousu, akuuttia kriisiä korjaamaan otetut pankkilainat sekä kasvaneet lääkäri- ja lääkemenot saavat tilin tyh-

jenemään. Hammaslääkäri- ja silmälasikulut sekoittavat talouden moneksi kuukaudeksi. Työttömyysjaksot syövät nopeasti sen puskurirahaston, jonka joskus vauraina päivinä on ehkä saanut säästää.

Köyhyyden on ajateltu näkyvän leipäjonoissa, mutta paljon jää näkymättömiin. Ruokakassin saa toimeentulotuella elävä, ei piiloköyhä. Ilmaisia leipäpussejakaan ei työssäkäyvä ehdi jonottamaan, joko kun on keskellä työpäivää.

Keltinmäen kirkon maanantai-iltaisen yhteisruokailu on ollut menestys. Ylijäämäruokaa tarjotaan edullisesti, ja siitä nautitaan yhteisessä pöydässä istuen. Syömään pääsevät lapsiperheet, töistä tulevat, eläkeläiset ja yksinasuvat, papereita tai tilin tilannetta ei kysellä.

Yhteisvastuukeräyksen tämän vuoden teema nälkä ja köyhyys tarttuu ajankohtaiseen ja kipeään asiaan. Yhteiset edulliset, viihtyisät ruokailumahdollisuudet olisivat

tarpeellista ensiapua monella asuinalueella ja ydinkestuksessa.

Ruokailuja ei kuitenkaan voi taikoa tyhjistä. Tarvitaan tilat, tarvitaan vapaaehtoisia, kokkeja ja keittäjiä, vihannesten pilkkoojia, tiskikoneen täyttäjiä ja -tyhjentäjiä.

Aktivointimalli ei nyt auta, sillä vapaaehtoistyöstä ei makseta palkkaa. Hyvän mielen siitä varmasti saa.











Tarja Palander ja Tero Reingoldt vastaavat liikunta-agentteina koko Lapuan hiippakunnan alueesta.

# Liikunta-agentit aloittavat tutkimukset

Jyväskylän seurakunta on saanut omat liikunta-agenttinsä. Heidän on määrä selvittää, miten liikunnallisuus toteutuu seurakunnan toiminnassa sekä innostaa lapsia ja nuoria liikkumaan.

TATU KUUKKANEN  
teksti ja kuva

Vaajakosken alue seurakunnan lapsityönohjaaja **Tarja Palander** ja diakoni **Tero Reingoldt** on valittu Lapuan hiippakunnan uusiksi liikunta-agentteiksi.

**Liikunta-agentit** kiertävät omien hiippakuntiansa alueella kartoittamassa sitä, miten liikunta on mukana lasten ja nuorten toiminnassa.

– Pyrimme keräämään mahdollisimman paljon tietoa siitä, millaista liikkumista ja liikuttamista tapahtuu. Kartoitamme toiminta-

malleja ja pohdimme sitä, miten liikkumista voisi lisätä seurakunnassa, Tero Reingoldt kertoo.

» Pyrimme keräämään mahdollisimman paljon tietoa siitä, millaista liikkumista ja liikuttamista tapahtuu.

– Ja nyt puhutaan nimenomaan liikunnasta, ei niinkään urheilusta, Tarja Palander painottaa.

Liikunta-agenttien projekti kestää kaksi vuotta ja sen aikana on tarkoitus kiertää laajalti, ei pelkästään Jyväskylässä, vaan koko Lapuan hiippakunnan alueella.

Itsekin liikunnalliset Palander ja Reingoldt tekevät työtä tiiminä. Heidän mielestään liikunnallisuutta voi ujuttaa mukaan kaikkeen tekemiseen pikkuhiljaa. Lasten kanssa toimiessa erityisesti pelit ja leikit ovat erityisen toimiva tapa lisätä liikettä. Leikkien avulla opitaan myös sääntöjä ja saadaan onnistumisen kokemuksia.

– Perheleireillä on järjestetty zumban tapaista liikkumista. Las-

ten ja nuorten leireillä taas esimerkiksi pihapelejä, Tarja Palander listaa.

**Yksi avaus** ja esimerkki liikunnallisuuden kehittämisestä oli taannoinen isä-lapsi -tapahtuma, jossa lapset pääsivät vierailemaan Synergia-Arenalla ja tapaamaan Jypin edustusjoukkueen pelaajia. Palander ja Reingoldt uskovat, että tämänkaltaiset tapahtumat voivat motivoida monia lapsia liikunnan tielle.

Liikunta-agentit näkevät toiminnan osana laajempaa jatkumoa. Aiemmin seurakunnassa oli käynnissä henkilökunnan liikunnallisuus-

den kehittäminen. Nyt vuorossa ovat työntekijöiden sijaan asiakkaat, ja heistä nimenomaan lapset ja nuoret.

» Perheleireillä on järjestetty zumban tapaista liikkumista.

Liikunta-agenttitoiminta on osa opetus- ja kulttuuriministeriön tukemaa Liikuntaa lapsen ja nuoren arkeen -hanketta. Sen tavoitteena on tarjota liikunnallisia työkaluja lapsi- ja nuorisotyöhön.

## Elämästä

### Suunnistaminen ei katso ikää

SIRPA KOIVISTO  
teksti ja kuva

Olen **Tuulikki Liuha**, 73 vuotta. Asun mieheni **Tapanin** kanssa omakotitalossa Jyskässä. Perheeseen kuuluu kuusi poikaa ja kymmenen lastenlasta. Olen ollut eläkkeellä lähes parikymmentä vuotta. Kuulun siihen ikäpolveen, joka pääsi eläkkeelle jo 55-vuotiaana.

**Työskentelin opettajana** ja erityisluokanopettajana 35 vuotta. Halusin opettajaksi jo pikkutyttönä. Ensimmäinen työpaikkani oli pienessä kyläkoulussa Pohjois-Karjalassa,

jossa tapasin mieheni. Työn perässä päädyimme aikanaan Jyväskylään, jossa pystyin jatkamaan opinnot ja valmistumaan erityisluokanopettajaksi. Erityislasten kanssa työskenteleminen oli värikästä ja palkitsevaa.

Kuuden lapsen perheessä vapaa-aikaa ei juuri ollut, siksi halusin jäädä eläkkeelle heti, kun se oli mahdollista. Kaksi nuorinta poikaa oli silloin vielä koulussa, ja minulla oli muutama tunti päivässä aikaa itselleni. Sain tehdä ihan mitä halusin.

Olemme aina olleet liikkuvaa porukkaa. Pojat innostuivat kou-

lussa suunnistuksesta ja lopulta koko perhe lähti lajiin mukaan.

FIN5-suunnistusviikolla olen ollut mukana joka vuosi yhteensä 33 kertaa. Hiihtosuunnistuksen myötä lajia voi harrastaa ympäri vuoden.

**Kilpailuissa käyn** yhä. Ikäsarjoissa tärkeintä ei ole enää menestyminen, vaan se, että pystyy keskittymään rastien löytämiseen. Toisten onnistumisesta iloitsimme kaikki yhdessä.

Suunnistuksessa parasta on liikkuminen metsässä, ihana luonto ympärillä.

Liikunnan lisäksi marjastan paljon ja tykkään tehdä pihatöitä. Kesällä käymme mökillä Nurmeksessa. Olen ollut toistakymmentä vuotta mukana myös Tuomaskuorossa. Harjoituksiin voi mennä silloin, kun pääsee, mikä sopii minulle.

Lapsuudesta asti meillä on laulettu aina. Aika ajoin teen itse onnitellulauluja kirjoittamalla uusia sanoituksia tuttuihin säveliin.

**Toivon, että** pysyisin mahdollisimman terveenä. Liikkuminen on minulle tärkeä juttu. Jos se jää pois, voi terveyskin pettää.



Tuulikki Liuha ei ole jäänyt toimettomaksi eläkkeelläkään. Monipuolinen liikunta pitää mielen ja kehon virkeänä. Talvella Liuha käy mielellään muun muassa hiihtosuunnistamassa.